

Vi fejrer 35 års jubilæum

Seniorbofællesskab
i Mjølnerparken
1987-2022

- s. 3 Intro
- s. 4 Kvinder knoklede i 5 år for at gøre drømmen om et seniorbofællesskab til virkelighed
- s. 6 Fra fritflyvende idé til fysisk fællesskab i Mjølnerparkens røde mursten
- s. 11 Med det første halve års erfaringer
- s. 14 Efter et par år i bofællesskabet
- s. 15 Ældreformand: Mange ønsker seniorbofællesskab
- s. 18 Erfaringsrapport: – Begge typer bofællesskaber i nr. 48 & 50 fungerer. Ingen er flyttet
- s. 21 Hør Susanne Taylor fortælle om livet i seniorbofællesskabet 2005-2009
- s. 23 Vi vandt en pris på 5.000 kr. for 'Projekt Indvandrerkvinder'
- s. 24 Gunver W. Eriksen: Mine og vores to år i seniorbofællesskabet 2008-10
- s. 26 Voxpop – Det synes vi beboere om vores seniorbofællesskab i dag
- s. 32 Janni Milsted: Vores tid som bofællesskab dingler i en tynd tråd
- s. 36 Seniorbofællesskabs-sangen "Vi ser ud som alle andre"
- s. 38 Danmarkskort – Her ligger de mange seniorbofællesskaber
- s. 39 Jubilæumskriftet – Tak for økonomisk støtte. – Kolofon

Livskraft i alderdommen

Er du arbejdsløs? Efterlønsmodtager? Eller pensionist? Er du over 40? Er du alene? Er dit liv meningsfyldt? Er dit hus for stort til dig selv? Mangler din hund selskab? Vil du gerne dyrke din hobby sammen med andre? Vil du gerne bo sammen med andre? Hvordan vil du leve tredje fase af dit liv? Tør du eksperimentere?

De spørgsmål blev stillet i en lille folder, som resultat af en studiekreds på Forskningshøjskolen i Haderslev i 1982. Det fristede en flok kvinder, som grundlagde Danmarks første almene seniorbofællesskab i 1987. Rent praktisk havde kvinderne en klar skitse til, hvordan deres fællesskab skulle se ud – en opgang i et boligkompleks, hvor hver enkelt bor i en mindre lejlighed. Plus en fælles etage med fælleskøkken, opholdsstue, værksted osv. Og gerne spare penge ved at ha' fælles TV, fryser, vaskemaskine og evt. avis-abonnement. I lejlighederne kan man være sig selv, når man vil. I akutte situationer er der så altid hjælp lige ved siden af.

Nu kan Danmarks – og vist også Europas – første, almene seniorbofællesskab i Mjølnerparken nr. 48 & 50 så fejre vores 35 års jubilæum!

Ni kvinder knoklede i fem år for at gøre drømmen om et seniorbofælles- skab til virkelighed

"Vi vil have et sjovere og mere spændende liv sammen de sidste 10-20 år end at sidde og glo ud fra et alderdomshjem", sagde 9 kvinder – og så skabte de Danmarks første senior-bofællesskab i almene boliger. Men det tog fem års knokleri, før drømmen kunne føres ud i virkeligheden. Det er nu 35 år siden, kvinderne flyttede deres senge, sko og stole ind i seniorbofællesskabet Midgården i Mjølnerparken i København 15. juni 1987 – så det jubilæum vil vi nuværende 18 beboere fejre sammen med andre bofællesskaber, naboer og interesserede.

Historien om seniorbofællesskabet Midgården er historien om ni viljefaste og selvstændige kvinder, der ville flytte sammen. Og fik deres vilje. Selv om boligmarkedet ikke var og er baseret på den slags eksperimenter – og da slet ikke for ældre.

20

Det fri Aktuelt - søndag den 22. november 1987

Doris Halsemidt, Anne Ravn, Lone Dyras, Elise Thomsen, Ruth Simonsen og Lissy Lund Hansen på trappen i deres fælles opgang. Indsiden er en by i Roskilde. (Foto: Marianne Letti)

Ni kvinder, der blev alene på grund af skilsmisse eller død, har endelig realiseret deres drøm: et bofællesskab. Og uden hverken mænd eller fjernsyn

KVINDER I OPGANG

mange udsendelser, men gerne ville kunne tale med andre om lagert.

Det er jo derfor, man er her. For fællesskabet skiftet. En væsentlig del af fællesskabet består nemlig af, at man kan tale med andre om lagert.

Elise har lige rejst sig fra sengen. Ruth Simonsen har lige rejst sig fra sengen. Men nu er det ingen sag.

»Man bliver påklædt og får klædet og lækker mad, siger Elise.

Ruth: »En anden side ved fællesskabet er, at man nu kan sige at være alene, fordi man ikke behøver at være det.

Lissy Lund Hansen: »Man kan sige at være alene, men man kan sige at være alene, men man kan sige at være alene.

»Ja, det gør man da,« som regel. Men hvis man vil være alene på sig selv, leder det sig op på sig selv. Det vil sige, at man kan sige at være alene, men man kan sige at være alene.

Det betyder, at man kan sige at være alene, men man kan sige at være alene.

»Man skal begynde at arbejde sig i god tid af alderdommen. Altså, når man er alene i alderdommen, skal man sige at være alene.

Lissy: »Man skal begynde at arbejde sig i god tid af alderdommen. Altså, når man er alene i alderdommen, skal man sige at være alene.

»Man skal begynde at arbejde sig i god tid af alderdommen. Altså, når man er alene i alderdommen, skal man sige at være alene.

At Elise Nielsen

Det var en, der var to, der var tre... og så var der ni. Ni kvinder, der har gjort, hvad de synes, mange andre også skulle gøre: lave et bofællesskab.

Det er kvinder, der er blevet alene på grund af skilsmisse eller død, eller som altid har været alene. Det er ikke bare i alderdommen, men i livet.

I juni i år oplyste de, at de ville flytte sammen. Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

»Det var en drøm, der havde været med dem i mange år.

Fra fritflyvende idé til fysisk fællesskab i Mjølnerparkens røde mursten

'Mimrekollektiv' med venner – det ku' billedkunstner Lise Honoré på 42 år godt tænke sig dengang i 1970'erne. Da mænd virkede ret negativt indstillede på forhånd, inviterede hun 112 kvinder til at mødes i 1978, men kun tre dukkede op. Så lagde hun projektet i mølposen.

Sjovt nok er det ugebladet 'Alt for Damerne', som 10. februar 1983 skriver den første artikel om seniorbofællesskaber – ud af de i alt 125 artikler, vi har samlet og læst igennem. I det følgende fortælles historien ud fra de mange artikler i aviser og tidsskrifter.

Artiklen "Vi vil bo i samme opgang" fortæller, hvordan nogle startede med at udvikle det første bofællesskab. 65-årige Lissy Lund Hansen var førtidspensioneret lægesekretær, da hun tog initiativet til, at en snes kvinder fra 51- 66 år mødtes hver 14. dag til studiekreds i Gladsaxe, ledet af en socialrådgiver. Hun havde udviklet planer for ældrekollektiv i foråret 1982, da hun var på kursus på Forskningshøjskolen i Haderslev.

Så Lissy indrykkede annonce i dagbladene Politiken og Information, hvor hun efterlyste deltagere til studiekreds om ældrekollektiver. Hun fik 25 henvendelser fra Københavns-området; de få mænd faldt fra. Studiekredsen delte sig op i to grupper – Opgangskollektiv med hver sin lejlighed + et fællesrum (af to lejligheder slået sammen). – Mere åbent kollektiv i et stort hus. Lissy gik med i

opgangs-gruppen, for hun ønskede ikke at bo for tæt. Men gerne med forskellig baggrund, uddannelse og økonomi.

Efter studiekredsen blev 26 borgmestre og politikere i hele Storkøbenhavn bombarderet med breve om behovet for anderledes ældreboliger. Kun boligselskabet Lejerbo – som selv var begyndt at arbejde med idéen om nye ældreboliger – svarede ja. Boligkomplekset Mjølnerparken lå stadig på tegnebrættet, men arkitekterne gik med på at indrette boligfællesskab i opgang af 2-værelsers lejligheder med fællesrum + stort spisekøkken i stueetagen. Lejerbo-direktør Hans Halvorsen forhandlede med Københavns kommune, som endte med – at 18 kvinder endelig kunne flytte ind i to opgangs-bofællesskaber i Mjølnerparken 48 + 50 på Nørrebro 15. juni 1987.

– Jeg har gået og syslet med tanken om et bofællesskab, siden jeg var 50 år. Vi vil ikke nøjes med at slå tiden ihjel i et ældrecenter med bridge, folkedans og svømning på bestemte klokkeslæt, sagde Tove Duvå, 64 år. Vi tog så ud at se på et kollektiv i Slangørup og talte også med andre kollektiver om deres bo-erfaringer.

Det var vigtigt for dem at ha' hver sin lejlighed, hvis man blev træt af bofællesskabet. – Selvfølgelig ville der opstå nogle problemer, men så må vi tale om dem og søge at løse dem. Unge ville nok ikke bo sammen med os ældre, og vi ville nok heller

De første beboere i Midgården, øverst fra venstre: Doris Balschmidt, Åse Ravn, Else Olivius, Tove Duvå, Elna Thau, Oda Sørensen, Lissy Lund-Hansen, Ruth Simonsen og Esther Brouer.

ikke bo sammen med unge, mente Lykke. – Så blev det jo børnepasning hele tiden. Der var to ægtepar i gruppen, men mændene ville alligevel ikke. De havde sværere ved at finde ud af sådan noget fælles!

Lykke: Det væsentligste ved dette projekt er, at vi har valgt dem, vi vil bo sammen med ... Vi kan ikke rigtigt se os selv i den passive rolle, som gamle har i vores samfund. Vi finder os ikke i noget – Vi kæfter op. Vi håber, kommunerne får øjne og ører op for fremtidsudsigterne i ældrekollektiver.

De vil gerne selv bestemme, hvem de vil bo og blive gammel sammen med og forberede den tredje alder i god tid. For at det skal kunne fungere og folk enes, må man kende hinanden på forhånd og pejle, hvor de andre står. Men det kolliderer med kommuners og boligselskabers ret til at bestemme, hvem der skal flytte ind i ledige lejligheder.

I naboopgangen i nr. 50 flyttede ni kvinder, som fik tilbuddet ud fra deres plads på Lejerbo's venteliste, ind og indgik i et seniorbofællesskab – hvor de ikke selv havde været med til at vælge, hvem de ville bo sammen med. De havde også fællesrum med køkken i stueetagen. De to forskellige processer gav så mulighed for at sammenligne erfaringerne ud fra de forskellige former at lave bofællesskab på – hvad fungerede bedre og dårligere? (Se nærmere side 18-20).

– Vores bofællesskab skal ikke være lukket om sig selv. Vi vil prøve at få et godt naboskab med andre i boligblokken, sagde Lissy Lund.

De fik ret til selv at bestemme – hvem der skulle flytte ind

Da så det almennyttige boligselskab Lejerbo samt Københavns Kommune kom med på ideen, ville kvinderne helst ha' haft – en opgang med to-værelses lejligheder, og den anden opgang med tre-værelses lejligheder. For lejlighederne på lidt over 40 netto-kvadratmeter er små. Men det ku' ikke hænge sammen økonomisk – blev for dyrt for pensionisterne.

De havde kontaktet kommunen for at få boligtilskud. De måtte følge de normale regler – evt. få tilskud ud fra hver enkelts indtægt.

I stedet har de kunnet glæde sig over at ha' opnået vigtige undtagelser fra dansk boligpraksis:

For det første bestemmer de selv, hvem der skal flytte ind, hvis nogen falder fra (har altså 'visitationsretten'). Hvis vi ikke havde fået den, ville hele idéen være forfæjlet, siger Tove Duvå. Det er første gang i Danmarkshistorien. Ved valget af nye medlemmer har hver enkelt beboer vetoret; ellers træffes andre beslutninger med almindeligt flertal.

De ni ønskede klart at forbeholde sig ret til i fremtiden at bestemme, hvem der skal have evt. ledige pladser i seniorbofællesskabet. Det reagerede boligselskaber og kommuner imod. Men Københavns boligborgmester udtrykte positiv

” **Vi ved, hvad det betyder for ældre, som forlader arbejdspladsen og dens kammeratskab – og evt. mister sin ægtefælle – det forstærker følelsen af ensomhed og at være forladt. De følelser kan et seniorbofællesskab nok afhjælpe.**

indstilling til planen om seniorbofællesskabet. Kommunen gik med til at betale huslejen for fællesrummene i de første tre år, det sparede hver beboer 400 kr. pr. måned i husleje.

– Vi mener, det er væsentligt for eksperimentets heldige udfald, at vi kender hinanden godt og kan lide hinanden. Det har vi afprøvet gennem studiekredse og private arrangementer, argumenterede kvinderne. Vi ved, hvad det betyder for ældre, som forlader arbejdspladsen og dens kammeratskab – og evt. mister sin ægtefælle – det forstærker følelsen af ensomhed og at være forladt. De følelser kan et seniorbofællesskab nok afhjælpe.

Også i Odense, Viborg og Århus m.m. arbejdedes der stærkt med tanken.

Blev landskendte i DR TV i 1985

Den gruppe kvinder – der siden 1982 havde kæmpet for et seniorbofællesskab – blev landskendte mandag 29. juli 1985, da de i TV-programmet 'Mellem Mennesker' fortalte om deres sejr: Egen opgang med ni lejligheder og et fælleslokale. Om to år står ejendommen færdig på Colon-grunden mellem Tagensvej og Nørrebrogade – to opgange med 18 lejligheder. Som del af de 550 lejligheder, der opføres af Lejerbo, skrev Berlingske 31.7.1985.

– Vi vil skabe en aktiv, indholdsrig og festlig tilværelse sammen. Og har nogle trang til at være alene, så kan man lukke døren til sin lejlighed: Privatliv og fællesskab på én gang – det er da meget smart, siger de gråhårede aktivister.

Af gruppens 17 medlemmer var otte klar til at flytte ind. Den 9. lejlighed var på ventelisten, hvor tre stod skrevet op.

Disse ni kvinder blev de første beboere i Midgården: Doris Balschmidt, Åse Ravn, Else Olivius, Tove Duvå, Elna Thau, Oda Sørensen, Lissy Lund-Hansen, Ruth Simonsen og Esther Brouer.

– Der bliver jo ledige lejligheder, efterhånden som vi falder fra. Men skal kollektivet fungere, så er det meget væsentligt, at beboerne får ret til at bestemme,

hvem der kommer ind. Kvinderne betragtede bofællesskabet som et socialt eksperiment: ”Vi har haft mange vanskeligheder med at få det op at stå. Forhåbentlig kommer vi til at virke som en murbrækker hos boligsekskaberne og politikerne. Der er nemlig brug for mange pensionist-kollektiver i Danmark, også for ægtepar.”

Lejlighederne på 55 bruttokvadratmeter og en husleje på 2.500 kr. om måneden betød, at enlige kun med folkepension kunne få maksimal boligstøtte og dermed klare økonomien.

Med det første halve års erfaringer

Mange journalister kom og ville se og høre, hvordan det så gik med seniorbofællesskabet. Søndag 22. november 1987 bragte Det fri Aktuelt interview-artiklen ”Kvinder i opgang”, (*Se illustrationen på side 5*).

Ni kvinder har gjort, hvad de synes andre også skulle gøre: lave et bofællesskab. Det er kvinder, der er blevet alene efter skilsmisse eller død, eller som altid har levet alene. Efter fem års forberedelse rykkede de så ind i deres fællesbolig i juni 1987, en hel opgang i Mjølnerparken 48 på Nørrebro. Efter den første spænding og begyndervanskelighederne er hverdagen og konflikter så begyndt at dukke op til overfladen? Selvfølgelig er der konflikter, men aldrig så vanskelige at løse, at fællesskabet opgives, betyder de syv kvinder her. Største problem var rygere over for ikke-rygere. ”Det er et problem for mig, at jeg gerne vil ryge, men ikke må på grund af sygdom,” fortæller Elna Thau. Fem af de ni kvinder ryger, det giver dem dårlig samvittighed. Nu har storfamilien så anskaffet sig et apparat, som skal suge røgen ud, og de vil lave røgfri zone i den fælles opholdsstue.

Det var den ungdommelige alderspræsident Lissy Lund Hansen på 70 år, der tog initiativet til bofællesskabet, gennemsnitsalderen er midt i tresserne. Kun fire af kvinderne kendte hinanden ved starten i 1982. De øvrige kom til ved Lissys mellemkomst. Siden var de på højskole og sommerferie sammen, for at lære hinanden at kende, inden de tog det store spring.

Men hvorfor har I noget imod mænd?

”Vi har ikke noget imod mænd, men mænd har ikke fantasi til at forestille sig, at det her ku’ være noget for dem”, siger Doris Balschmidt.

”Næh, det var da også helt utænkeligt, at mænd skulle prøve det samme – at bo ni mænd sammen!”

Den første mand, der senere flyttede ind, blev 77-årige Henning Christensen i 1994.

Da kvinderne flyttede ind, blev der holdt afstemning, om de sku’ ha’ TV i fællesrummene. Tilhængerne tabte – for der sku’ snakkes, ikke kigges. Men nu vil de gøre et forsøg med TV, for der er jo mange udsendelser, man gerne vil kunne tale med de andre om bagefter.

” Næh, det var da også helt utænkeligt, at mænd skulle prøve det samme – at bo ni mænd sammen

Den første mand, i bofællesskabet, blev 77-årige Henning Christensen i 1994.

Man er her for fællesskabets skyld – måske den væsentligste del hedder tryghed. ”Vi hjælper hinanden med mad, når en er syg.”

– Forleden vågnede jeg med hovedpine, fortæller Tove Duvå. Min genbo kom ind, og jeg peb lidt. Straks hængte hun en seddel – hvor der stod ”hviler” – op på døren, så jeg ikke blev forstyrret. Nogle timer senere kom hun ind med tre madder og en øl. Så var jeg rask igen...

De ni bofæller går ind og ud hos hinanden. Vil de have fred, sætter de bare deres ”hviler”-skilt på døren.

Gruppens yngste, 59-årige Aase Ravn – der er børnehaveleder og den eneste af de ni med udearbejde – har måske ikke lyst og overskud til at deltage i middagen, når hun kommer træt hjem fra arbejdet.

Bofællesskabet har ikke særligt mange love og regler. Nogen fast madordning har de ikke engang. De skriver simpelthen på en liste, når en har lyst til at lave mad – og så kan de andre melde sig til eller lade være. Der er fællesspisning næsten hver aften. Et middagsmåltid koster i gennemsnit 10 kr. Og billigere og bedre kan man ikke lave det selv, hævder de ni kvinder. Rengøringen er lidt mere formaliseret. Hver beboer har sit område at passe. Og det bliver det. Ingen har i hvert fald klaget endnu, som de siger.

De har startet nogle fællesprojekter – en gang om ugen går de til litteratur, gymnastik eller måske bridge. De laver mad sammen, når nogen har lyst til at lave maden – og det er næsten hver dag.

Også i naboopgangen er der bofællesskab af ældre kvinder, og fællesrummene kan slås sammen ved hjælp af skydedøre. I 2004 fjernede de den skillevej og gik sammen og dannede eet fælles, stort seniorbofællesskab med de 18 lejligheder

De respekterer hinandens særheder, deler hinandens problemer, driller hinanden og griner meget sammen. Men måske er de nok en anelse konfliktsky her i starten. Det er meningen, at de på fællesmøderne skal kunne kritisere hinanden for at ku' forbedre boligfællesskabet. ”Men det er svært at give og mod-

” **Begynd at forberede jer i god tid, gerne mens I er i 50'erne. Og for det andet: Slå jer sammen i grupper af rygere eller ikke-rygere.**

tage kritik, når vi har vanerne med fra at bo alene”, siger Lissy Lund Hansen.

Tove: Vi snakkede meget om de store visioner, inden vi gik i gang. Men jeg tror, at fællesskabet kommer af de små og banale, dagligdags ting, vi laver sammen. – Vi lærer hinandens familier at kende, jeg har været med Doris på ferie hos hendes børn, og vi har holdt fødselsdag sammen for begge vore familier.

De ni kvinder kan kun komme i tanke om to gode råd til de ældre, der tænker på at følge deres eksempel. 'For det første: Begynd at forberede jer i god tid, gerne mens I er i 50'erne. Og for det andet: Slå jer sammen i grupper af rygere eller ikke-rygere. Rygning er vort største problem. Både for dem, der ryger og ikke kan holde op, og for dem, der ikke kan tåle røgen.'

Som et led i dette kollektiv-forsøg har Københavns Kommunes omsorgsafdeling lejet selve fællesrummene for en 3-årig periode. Huslejen for hver lejlighed er dermed reduceret for beboerne til 2.870 kr. om måneden, inkl. varme.

Seniorbofællesskabet i Mjølnerparken, skildret i Lise Roos filmen "Den tid - den sorg", fra november 1987.

Lise Roos filmen "Den tid – den sorg"

Gruppen har fungeret som murbrækker for lignende bofællesskaber. Det er lykkedes dem at få Københavns Kommune til at gå med til, at gruppen skal bestemme, hvem der skal flytte ind, hvis en beboer falder fra. De ni kvinder er stjerner i en film, som instruktøren Lise Roos netop har lavet for Statens Filmcentral "Den tid – den sorg".

Andre ældre i Mjølnerparken kommer ofte på besøg i seniorbofællesskabet. Der er stor interesse for kollektiv-tanken, derfor vil de aktive kvinder arrangere debataftener for andre ældre eller ensomme mennesker, f.x. asylsøgere, i kvarteret, når de får overskud til det. De vil bl.a. vise Lise Roos-filmene, som handler om dem i bofællesskabet.

Hvad synes naboerne så om dem? – Godt, svarer Else Olivius, nogle vil godt flytte ind.

Til sidst fortæller de energiske kvinder, at de faktisk var lidt bange for at flytte til det traditionelt hårdt belastede Nørrebro. Avissskriverier om vold og hærværk gjorde flere af beboerne, især dem fra provinsen, ængstelige. 'Men uden grund – for Mjølnerparken er meget fredelig, og vores naboer værner om os. Vores planter, træer og terrasse-møbler bliver ikke udsat for hærværk, og vi kan trygt trisse op til småbutikkerne på Nørrebrogade,' siger Tove Duvå.

Efter et par år i bofællesskabet

Den dag bladet Bofast besøger Midgården, er Doris Balschmidt syg med lungebetændelse, så de andre beboere hjælper hende med indkøb og at lufte hunden.

– Så jeg føler mig som en prinsesse, siger Doris.

Den støtte er netop en af grundidéerne med bofællesskabet. – Men bliver vi alderssvækkede og senile, kommer vi ikke til at passe hinanden. Vi skal ikke være

”Avissskriverier om vold og hærværk gjorde flere af beboerne, især dem fra provinsen, ængstelige. Men uden grund – for Mjølnerparken er meget fredelig, og vores naboer værner om os.

et alternativ til ældreplejen, fastslår Tove Duvå.

Ingen får hjemmehjælp; de kan godt bede en anden om hjælp til fx at pudse vinduer, uden hele gruppens tilladelse. – Nej, vi behøver ikke hele gruppens tilladelse til at slå en skid, fastslår Tove.

Ingen af bofællerne tror, at de ville ku' lide igen at bo alene. De spiser sammen hver dag, laver gymnastik en gang om ugen i fællesrummet. Alle har mange, egne aktiviteter som studiekredse, passer børnebørn, spiller bridge eller erhvervsarbejde.

Det er herligt at blive forkælet med suppe eller lagkage, når jeg har influenza, mener 66-årige Ruth Simonsen. Men jeg synes ikke, vi altid er gode nok til at være ærlige over for hinanden – at sige tingene ligeud og med det samme. – Vi skyer nok konflikterne, mener Doris Balschmidt, 64. Men vi har ikke problemer med at gøre rent og få arbejdsopgaver klaret. Tre år efter indflytningen bor de oprindelige 9 beboere der stadig, og ingen har planer om at flytte.

"Fællesskabet er nok blevet mindre intenst, end jeg havde forestillet mig, siger Elna Thau. Vi er meget aktive og udadvendte, af sted til mange ting."

– Det eneste der ærgrer mig er, at jeg ikke allerede som 50-årig begyndte at lægge planer for min alderdom, siger Lissy Lund Hansen.

Ældreformand: 'Mange ønsker seniorbofællesskab'

"Ældre frygter isolationen og ensomheden, og derfor er der en stigende interesse for boligfællesskaber. Myndighederne og Folketinget burde for længst have grebet idéen: Der er mange millioner at spare." Det mener formanden for Forenin-

” Jo mere kontakt man har med andre mennesker, jo mere levende er man.

gen Bofællesskaber for Ældre, landsretssagfører A. Richard Møller. Kravene fra fællesskabet vil holde folk i gang. Behovet for plejehjemspladser vil falde.”

Men problemet er, at det er meget svært at finde et egnet sted. Kun i nybyggeri, der ofte er dyrt, er der hele ledige opgange, men vi får gang på gang afslag fra boligforeningerne.”

”Jeg vil bo i et ”olde-kolle”, når jeg bliver gammel, sagde folketingsmedlem Jytte Hilden, socialpolitisk ordfører for Socialdemokratiet, til BT 10.1.1990.

”Jo mere kontakt man har med andre mennesker, jo mere levende er man.”

Tage Voss: Du kan undgå at blive senil

”Jeg synes, det er en fremragende idé med private bofællesskaber for ældre. Et godt alternativ til de traditionelle ældreboliger og plejehjem”, sagde læge og forfatter Tage Voss til BT 10.1.1990.

Jeg tror på, at mange ældre kunne undgå senilitet, hvis de levede i sådan et boligfællesskab, hvor der bliver stillet mange krav til de enkelte.” Det er livsvigtigt for os at have et fællesskab med andre hele livet. Jeg synes, det er forbilledligt, hvis kollektivet så oven i købet viser sig at være en økonomisk fordel for beboerne.”

”De sociale myndigheder burde gøre alt for at bage eksperimenter af den slags op, eventuelt med tilskud.” Jeg véd selv, hvor vanskeligt det er at føre ideen ud i livet. Jeg arbejdede sammen med nogle jævnaldrende på et projekt med Rørvig Badehotel i Nordvestsjælland. Men vi kunne ikke få økonomien til at hænge ordentligt sammen, så vi opgav.”

Læge og forfatter Tage Voss, 1990.

Film om seniorbofællesskaber

Filmen ”Gak hen og gør ligeså!” – viser, hvordan ældre har etableret bofællesskaber i Nørgårds Plantage i Værløse, Mjølnerparken på Nørrebro, og Villa Tove i Holte. 25 min., 1989. Lejes hos: Byggeriets Videoproduktion, Laboratoriet for boligbyggeri, Peder Skramsgade 2B, 1054 Kbh. K.

Filmen ”Kan vi bo sammen?” – fortæller om bofællesskaber i Norden. 28 min. Ca. 1989.

Frygten for at være alene-gammel - fremmer lysten til bofællesskab

Alle kvinderne er enten fraskilte eller enker. For dem alle har angsten for at være alene og behovet for daglige kontakter spillet en stor rolle.

”Men jeg har lært noget nyt om mig selv,” indskyder Tove på 68 år. Jeg vidste ikke, at jeg godt kunne lide at være alene. Nu har jeg valget. Jeg kan være mig selv, men jeg kan også opsøge de andre, og jeg føler mig altid velkommen.”

”Måske havde vi den mest spændende og intense periode, da vi etablerede gruppen og kæmpede for at få bofællesskabet op at stå. Dengang følte vi, at vi havde mere til fælles, end vi føler i dag, hvor vi bor sammen. Vi troede, at vi var mere ens. I dag ved vi, at vores fællesskab har begrænsninger.”

Lissy mener, at bofællesskabet burde have haft et fælles mål, der rakte videre end tryghed. Men i dag lægger alle ni medlemmer vægt på at udbrede idéen om at bo sammen, når man bliver gammel.

” Jeg vidste ikke, at jeg godt kunne lide at være alene. Nu har jeg valget. Jeg kan være mig selv, men jeg kan også opsøge de andre, og jeg føler mig altid velkommen.”

Erfaringsrapport fra forsker: – Begge typer bofællesskaber i nr. 48 + 50 fungerer. Ingen er flyttet

I 1990 viste Socialforskningsinstituttets rapport om ældres boligbehov, at 13 procent eller hver ottende af de ældre har lyst til at bo i fællesskab.

Erfaringerne fra det første almene bofællesskab for ældre, "Midgårdsgruppen", er samlet i en rapport. Den viser klart, at der er så værdifulde menneskelige fordele knyttet til den form for at bo, at det er anstrengelserne værd at skabe mange bofællesskaber for ældre.

"Trygheden ved at bo her er, at man virkelig kan få hjælp, når man har behov for det. Og få støtte, når der er sket noget alvorligt. Samt trygheden i at vide, at fremover er man her – hele tiden omgivet af nogle, man er glad for."

Sådan svarede en af beboerne, da hun blev spurgt om, hvilke erfaringer hun havde haft i de første 3 år i bofællesskaberne i bebyggelsen Mjølnerparken på Nørrebro i København.

Spørgeren var Helle U. Thiim, der for Boligselskabet LEJERBO og Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut, AKF, samlede materiale til en bog om erfaringerne fra de første bofællesskaber for ældre i almenbygget udlejningsbyggeri i Danmark.

Det drejer sig om to bo-grupper med vidt forskellig baggrund: I den ene "Midgårdsgruppen" i nr. 48 har alle enten en mellemuddannelse eller haft arbejde, der svarer hertil. Fire af de ni beboere havde indtægter fra salg af tidl. ejerbolig, de øvrige fem havde kun folkepension. Mens beboerne i nr. 50 stort set alle har haft ufaglært arbejde og kun havde folkepension.

Den store forskel på de to grupper er imidlertid, at Midgårdsgruppen var den initiativgruppe, der i fem år havde knoklet tæt sammen for at få et boligselskab til at sige ja til et seniorbofællesskab.

Det drejer sig om to bo-grupper med vidt forskellig baggrund: I den ene "Midgårdsgruppen" i nr. 48 har alle enten en mellemuddannelse eller haft arbejde, der svarer hertil. Fire af de ni beboere havde indtægter fra salg af tidl. ejerbolig, de øvrige fem havde kun folkepension. Mens beboerne i nr. 50 stort set alle har haft ufaglært arbejde og kun havde folkepension.

Mens den anden gruppe ikke kendte hinanden før indflytningen, der skete med kort varsel efter annoncering og opslag.

Efter omtrent tre år fungerer begge bofællesskaber, og ingen af beboerne er flyttet. De har skabt den hverdag i fællesskab, som mange ældre savner. Samtidig lever beboerne i høj grad deres eget liv. De har naturligvis forskellige opfattelser af, hvad der er et godt liv og dermed af prioriteringen mellem hjemmeliv og udadvendte aktiviteter.

For initiativgruppen var det vigtige foredrag, interviews og besøg af interesserede fra medier og uddannelsesinstitutioner – der kom enormt mange.

Begge fællesskaber er enige om det gode i, at bebyggelsen er en kombination af ældreopgange og andre opgange med alders-blandede beboere, bl.a. familier med børn. Beboerne har nogenlunde samme grænser for larm, orden og besøg –

” Det er virkelig svært. Jeg skippede jo alting. Jeg flyttede kun med min seng, en kommode, mit fjernsyn, en stol og et par papkasser.” – Havde lejlighederne været lidt større, ku’ der bedre også komme ægtepar ind. Flere ville godt ha’ haft nogle mænd med her.

og de er glade for ikke at bo i en "ældreghetto". Mindre tjenester og lidt omsorg er alle indstillet på at yde, når en beboer er sløj eller ked af det.

Alle var glade for fællesrummet med de fælles køkkener og gårdhaven – de samler bofællesskabet. Men man savner et gæsteværelse.

Pladsforholdene har været sværest at leve med for dem, der kom fra store lejligheder og huse: "Det er virkelig svært. Jeg skippede jo alting. Jeg flyttede kun med min seng, en kommode, mit fjernsyn, en stol og et par papkasser." – Havde lejlighederne været lidt større, ku' der bedre også komme ægtepar ind. Flere ville godt ha' haft nogle mænd med her."

Grunden til de små lejligheder var, at hensynet til rammebeløbet for udgifter i almennyttigt byggeri gjorde det nødvendigt, at skære lejlighedsstørrelsen ned – for også at ha' råd til at indrette fælleslokalerne i stuen.

Derudover overraskede to problemer ved at være store: Dels rygeproblemet selv om man investerede i et udsagningsanlæg. Dels en psykisk syg beboer, for det lille bofællesskab på ni medlemmer kan ikke klare, at et af dets medlemmer er alvorligt psykisk belastet og kræver professionel behandling.

3½ års erfaringer har nu dokumenteret, at det kan lade sig gøre at skabe og videreføre bofællesskaber for ældre i almennyttigt udlejningsbyggeri.

Det kræver dog, at nogle forudsætninger og nogle menneskeskabte hindringer bliver løst:

- Tilstrækkelige fællesfaciliteter, der ikke belaster hver beboers husleje ud over pensionen.
- Beboergruppen får afgørende indflydelse på, hvem de skal bo sammen med.
- At bofællesskabet kan placeres i bebyggelser, hvor der også bor almindelige familier og ikke kun pensionister. Ældreboligloven giver ret til, at en del af boligarealet kan indrettes som fællesareal for flere boliger.

Susanne Taylor fortæller om livet i seniorbofællesskabet 2005-2009

Vi har haft fornøjelsen af i historiegruppen at invitere to tidligere beboere på genbesøg i bofællesskabet – og fortælle os om, hvordan det var at bo her på deres tid ... med livlige portrætter af deres medbeboere, som Susanne Taylor oplevede bofællerne:

– Da jeg flyttede ind i august 2005, var jeg den yngste. Jeg kom fra Klitmøller i Vendsyssel og manglede et sted at bo. Så talte jeg med Ingrid A. Petersen, der sagde, det nok skulle være muligt, at jeg ku' flytte ind, fortæller Susanne med hurtig stemme. ... Dengang skulle man være mindst 50 år for at komme ind, jeg var kun 49 ¾ år. Efter en samtale ringede hun og sagde – Lejligheden er din. Og så flyttede jeg ind et par måneder senere på 4. sal. th. i nr. 50.

Jeg nød at bo på toppen – med dejlig udsigt til stjernehimmel og kun lidt bilstøj. Jeg sov sommetider ude på altanen på en madras, dejligt.

Vi havde fællesspisning nogle gange om måneden. Lavede også noget kreativt; Karen Birkkjær tog initiativ til at male. Hun var stor, så godt ud, legede med duketeater. Vi havde også mange sjove timer, mange fortalte om deres tidligere liv, det var dejligt, skægt at høre.

Der var meget snak om sygdomme i seniorbofællesskabet i den periode. Jeg orkede ikke at høre om dårlige tænder og rygge. Det sagde jeg, og så blev de sure. Nogle dage valgte vi så – nu snakker vi sygdom, alt kom op på bordet, så gav vi den fuld skrue. Jeg kan godt i dag forstå det gode i at bo i seniorbofællesskab, men dengang havde jeg bare ikke tålmodighed til at høre så meget om sygdomme.

Jeg blev valgt til formand for seniorbofællesskabet efter ca. et år i 2006. Lejerbo kontaktede mig som formand, også ved spørgsmål om ventelisten. Vi havde problemer med parkerede taxaer ude på P-pladsen. Unge ville se identifikationspapirer på dem, som kom her.

Vi beboere var meget forskellige. Ingrid A. Petersen var formand før mig, hun >

” Debatten startede dengang om farlige ghettoer. Dengang jeg flyttede ud i oktober 2009 efter 40 måneder, boede her 98 nationaliteter i Mjølnerparken, vi var kun 2 % dansk-danske.

> var søster til Tvind-lederen Amdi Petersen. Ingrid var meget sød og aktiv, kom med mange forslag. Hun var troende og gik i kirke om søndagen, men missionerede ikke over for os.

Agnete, 'Nete' var en meget sød og nobel dame; hun var stille, hvidhåret, havde børn. Lars var meget stor og havde sukkersyge. Det var svært at sige noget til ham, syntes jeg. Karin Lind hæklede og strikkede, havde sjove briller på. Hun er død nu. Anna Truels Jensen skrev referater fra husmøderne. Hun var kunstnerisk, gik i lang kjole, og havde en syg datter. Hun lever endnu, vist nok på plejehjem i Valby.

Da vi havde et åbent hus møde om, hvem der skulle flytte ind, var Marta fra Argentina meget veltalende og smilende. Så hun kom ind - men meldte sig straks derefter ud af bofællesskabet og passede sig selv. Det var besværligt med den store handicapvogn, som hun kørte rundt i.

Birthe Terp, 'Momse' digtede historier om dårligt hjerte, røg smøger og var sur på sin søn og datter. Jørgen husker: Ja, Birthe sagde engang, hun var holdt op med at ryge, men så mødte jeg hende på trappen med en smøg i munden... Hun fortalte os også, at hun var indlagt på hospitalet med dårligt ben - men uden at få operation og behandling! Hun gik med krykker, havde haft et hårdt arbejdsliv som servitrice.

Susanne: En del af os beboere var glade for brændevin, man drak en del. Jeg kan huske en fest, der varede tre dage, efter at jeg og min kæreste havde været i Tyskland og hente sprut. Vi dansede og morede os.

Jeg så et mord - en der blev skudt

Det var skræmmende, da en blev skudt, så ville jeg ikke bo her mere. Selv om unge og bander ikke generede os, der boede her. De kunne tilmed beskytte os. Men mine kunder turde ikke komme og besøge mig, jeg arbejdede som astrolog, stjernetyder.

Politiet kom her meget. Debatten startede dengang om farlige ghettoer. Dengang jeg flyttede ud i oktober 2009 efter 40 måneder, boede her 98 nationaliteter i Mjølnerparken, vi var kun 2 % dansk-danske. En del tidligere jugoslaver havde familiestridigheder og skændtes i gården.

Stillede op til valget af beboerformand i afdelingsbestyrelsen mod Aslam, men blev ikke valgt. Der kunne godt være en del uro på beboermøder, på en generalforsamling kom nogle op at skændes og slås. Enkelte gange var der politi på beboermøderne.

Jeg fik 15.000 kr. kontant fra kommunen, fordi jeg selv fandt en anden bolig, det havde kommunen reklameret med. Jeg flyttede ud i et hus med have på Amager nær Strandparken, jeg havde min familie dér omkring. Der bor jeg endnu.

Vi vandt en pris på 5.000 kr. for 'Projekt Indvandrerkvinder'

Susanne: Vores seniorbofællesskab ville lære at forstå hinanden bedre og fungere mere og bedre sammen med andre beboere i Mjølnerparken. Vi gik med i et godt kvindeprojekt, der hjalp indvandrerkvinder her med at starte i og få job fx i supermarkeder. Men nogle kvinder måtte ikke deltage for deres mænd, de risikerede at få tæsk. Vi tog også sammen rundt i København og så fx dronningens slot, efter vi havde fortalt indvandrerkvinderne om byen og det danske samfund.

Vi skrev til Lejerbo og fortalte om kvindeprojektets forløb og succes - og så vandt vi Spireprisen på 5.000 kr. for 'Projekt Indvandrerkvinder'. Brugte 2.500 kr. til at gå ud og spise sammen på kebab-bar. Senere lavede vi også en sammenkomst med kvinderne, hvor vi kom med hver sin ret.

Pludselig skete der dermed også noget mere med seniorbofællesskabet - vi blev mere aktive af det.

Gunver W. Eriksen: Mine to år i seniorbofællesskabet 2008-10

Jeg flyttede ind i foråret 2008; blev formand efter Susanne indtil min udflytning 2010 hvor Janni – der var flyttet ind i 2009– så blev formand i 2010-11.

Her er sandelig ændret en del i fællesrummet med det store, lange bord. I min tid syede jeg meget her i fællesrummet. – Uha, siger Gunver, da hun kigger ud ad vinduerne, den kære have er altså gravet op nu og ødelagt, øv.

Gunver kigger på de mange fotos fra årene omkring 2008-09 – og så vælter minder frem:

Marie Bille boede her, hun er flyttet til øko-kollektiv i Sydsjælland.

'Jakob', Birthe Jakobsen med de lange, røde negle, hende kan jeg godt huske. – Jørgen tilføjer: Hun lavede hjerter i stof og papir, der hænger stadig nogle oppe i min lysekron.

'Nete', Agnethe var en meget sød dame, der havde en kat, som kom op til mig. Nete kom på plejehjem.

Karen Birkkjær havde to katte. Men børnene her var ikke søde ved dyr som katte. Karen var lidt vanskelig, blev også mobbet noget.

Vi havde en czekoslovakisk fest i bofællesskabet med mine venner fra Slovakiet. De fik ret usædvanligt lov til at sove på madrasser her i fællesrummet. For mange år siden da jeg boede på Falster, havde vi nemlig en venskabsby i Slovakiet gennem mere end 30-40 år. Jeg kom også på besøg hos dem i Slovakiet med familien.

Jeg var glad for og kunne godt li' at bo her! Men mine dårlige ben afgjorde, at jeg tog af sted. Jeg synes ikke som Susanne, at det var utrygt at bo her i Mjølnerparken. Selv om vi faktisk så en blive skudt og dræbt her ude fra en altan. – Det var de unge indvandreres verden.

Men der var også så mange andre rolige og venlige indvandrere her i Mjølnerparken – det er et meget unuanceret billede, vi nu får smidt i hovedet. Jeg har jo en uddannelse som indvandrerlærer, underviste især iranere på center i Nykøbing Falster, spændende.

Højere oppe boede Mette B. Jensen. Hun havde så mange børnebørn og vaske deres tøj – det reagerede nogle bofæller imod. Mette flyttede ud i 2018.

Det er genialt med seniorbofælleskab. Jeg savnede det, da jeg var flyttet. Tænkte, har jeg mon gjort det rigtige ved at flytte...?

Men nyder i dag at bo på Amager ved Strandparken – nær min datter. Og jeg er nu blevet mormor, nyder mit barnebarn på 4 år, som jeg gerne passer.

Det synes vi om at bo her i seniorbofællesskabet i dag

Hvordan er det så at bo sammen her i seniorbofællesskabet nu 35 år efter start? Det siger 16 af os nuværende beboere så noget om her:

Hanne Lange:
Mjølnerparken 48, 4.tv,
78 år, boet her
11 år.

- Får skubbet til gamle vaner

- Bofællesskabets betydning for mig er: - Fællesskab, udfordring, nye venner og bekendte, diskussion, udveksling af synspunkter, få skubbet til gamle vaner og meninger, tryghed i hverdagen, glæder og festlige indslag.

Janni Milsted:
Mjølnerparken 48, 3.tv.
- 84 år, boet
her i 13 år.

- Altid nogen at tale med

- Det bedste ved at bo i et bofællesskab er- at der altid er nogen i huset, man kan tale med, hvis man har brug for det. Her er altid nogen, jeg kan få vendt forskellige problemstillinger med.

Vi kan få hjælp til store og små ting. Vi kan hygge os sammen. Vi kan både være sammen og hver for sig. - Jeg er tryk i mit seniorbofællesskab.

Jane Olesen:
Mjølnerparken 48, 1. tv. -
71 år, boet her
2 år sammen
med Ole.

- Tryghed

- Jeg kan lide lejligheden og at bo sammen med min mand her. Bofællesskabet med andre jævnaldrende giver tryghed og mange muligheder bl.a. med Aktive Ældre på Nørrebro. Dejligt at få tilbudt gymnastik, vandreture og udflugter i byen. Jeg har ikke før boet et sted, hvor jeg hilser på så mange andre. F.eks. når jeg roder ude i blomsterkasserne, kommer naboer hen og snakker. Men rædselsfuldt - at vi skal flytte fra noget, der fungerer så godt. De ødelægger jo dele af boligkvarteret om ørerne på os.

Ole Bach:
Mjølnerparken 48, 1.tv. 79
år, - boet her
2 år sammen
med Jane.

- Røverhistorier

- Jeg bliver stadig gladere for seniorbofællesskabet: Gå ned i fællesrummet, mød bofæller og få en god snak. Hyggesnakke med mad i munden til fællesspisning hver anden uge. Følge med i de andres liv og høre nyt

og gode røverhistorier. Sammen gå på museer og til demonstrationer mod ghettoloven eller sejle til Flakfortet.

Men alt er ikke lyserød idyl. Men vi er 18 mennesker, så vi har hver vores vennegrupper i seniorbofællesskabet – og kan hjælpe med en praktisk hånd også til dem, vi ikke snakker så tæt med. Godt vi kan diskutere vores forskellige meninger uden at rive hovederne af hinanden. Hver sin bolig, men samlet i bofællesskab – det kan gi' gode liv for os ældre (og unge).

Lars Ege
Mjølnerparken 50, 1.th.
72 år, boet her i 4½ år.

Fællesskab i hjemmesutter

– Det er rart lige for næsen at have så gode muligheder for socialt fællesskab, når man har lyst til det. Endda bare iført hjemmesutter og kortærmet t-shirt – selv i regnvejr! Det er også rart, at man selv kan styre intensiteten. Nogle bofællesskaber har vedtaget ret stramme normer for deltagelse i dit og dat. Som at spise sammen hver eller hver anden aften.

Det er hyggeligt at lave sociale eller praktiske ting sammen, eksempelvis slå katten af tønden med ejendommens børn. En aktivitet kan

engagere alle i fællesskab – andre gange opdelt efter lyst, interesser og kemi.

Ulla Pedersen
Mjølnerparken 50, 2.tv.
72 år, boet her 6 år med Anders.

Selskabspapegøje

– For en selskabspapegøje som mig, er det rigtig dejligt at bo i Seniorbofællesskabet. Det at kende sine naboer og lave forskellige ting sammen er af stor værdi i hverdagen.

Det minder mig om min opvækst på landet, hvor vi også kom hinanden ved – og hjalp hinanden, når der var brug for det.

Anders Kristensen
Mjølnerparken 50, 2.tv.
74 år, boet her 6 år med Ulla.

Styrke og energi

– Det var et stort skridt for mig for første gang at komme ind i et bofællesskab – en meget positiv oplevelse og erfaring. Fællesskabet giver mig stor styrke og energi både mentalt og praktisk. Alle er gode til noget og til at hjælpe andre både med gode

råd, udveksling af synspunkter og praktisk hjælp til den enkelte og til fællesskabet. Vi har heldigvis hver sin lejlighed, så man også kan trække sig tilbage, når man har brug for at være privat.

Men bevidstheden om, at fællesskabet stadig er der alligevel, gør mig tryk – midt i al utrygheden om vor fremtid med tvangsflytning på grund af den udemokratiske Ghettolov.

Lisbeth Saugmann
Mjølnerparken 50, 3.th.
76 år, boet her i 9 år.

Udfordres af de andre

– Jeg kan godt lide at bo i et fællesskab med andre. Det føles trygt at kende dem, der bor omkring mig. Vi kender hinanden på godt og skidt. Vi kan være uenige om mangt og meget. Det kan være frustrerende, men er også udfordrende og sundt gang på gang at blive konfronteret med andre måder at opfatte og håndtere tilværelsen på. – Og trods forskelligheder alligevel kunne være sammen om praktiske og sociale aktiviteter, både i bofællesskabet og i boligområdet Mjølnerparken, som vi er en del af.

Det er vigtigt at kende nogen, man kan bede om hjælp, når det er nød-

vendigt – og ligeledes at træde til, når andre har brug for en hånd.

Sheena Inoue
Mjølnerparken 50, 4.tv.
66 år, boet her i 1½ år.

Lever livet længere

– Det vigtigste for mig ved at bo i bofællesskabet er – samhørighed og det at betyde noget for andre, fordi det giver mening i livet.

Relationer til andre mennesker er en vigtig livsbetingelse både på de gode og de dårlige dage.

Det er bevist, at fællesskaber får en til at leve længere, og at fællesskabet er det, som er med til at drive os videre. Derfor er det en stor gave for mig at være en del af seniorbofællesskabet.

Kirsten Lindemann
Mjølnerparken 48, 2.tv.
72 år, boet her 4 år med Per.

Grin og hygge

– I vores seniorbofællesskab sætter jeg meget pris på, at vi er en flok mennesker med forskellige holdninger og kompetencer. At vi ikke bare er ens. >

- > Vi kan snakke om stort og småt, diskutere – nogle gange højt – men også grine og hygge os sammen.

Per Elowsson
Mjølnerparken 48, 2.tv.
73 år, boet her 4 år med Kirsten.

Sammenhold

– Det vigtigste for mig ved at bo her i seniorbofællesskabet er forskellighederne og sammenholdet. Vi har alle et langt livs erfaringer, ser forskelligt på mange ting, er gode til forskellige opgaver – og kan samtidig både finde fælles fodslag og støtte op om den enkelte, når behovet er der.

Hannah Pawl
Mjølnerparken 50, 3. tv.
61 år, boet her i 5 år.

Frihed til forskellighed

Jeg har mit hjem i Mjølnerparken i bofællesskabet. – Her er forskellighed, venlighed og tolerance. Her har jeg fundet den tryghed, jeg har brug for, sammen med bofæller/na-

boer, her kan jeg blive gammel og stadig være aktiv.

Jeg har boet rundt i hele Danmark, men aldrig et sted med den åbenhed og venlighed, som beboere i Mjølnerparken viser over for hinanden. Det er derfor, jeg er her. Vi bliver nødt til at være tolerante, ellers går det ikke.

Men nu efter 35 år, bliver mine gode naboer, mine bofæller og jeg så tvangsflyttet på grund af den urimelige og umenneskelige ghettolov.

John Berg Larsen –
Mjølnerparken 48, 2.th. –
75 år, boet her i 6 år.

– Fælles mod ghettolov

Ingen har tvunget mig til at flytte til Mjølnerparken eller i seniorbofællesskab. Det har jeg selv valgt. Den almene boligorganisation Bo-Vita mener sig nu berettiget til at smide mig ud af den bolig, som jeg selv har valgt.

Jeg deler bofællesskabets ønske om at blive boende i Mjølnerparken og håber, at vi i fællesskab vinder over den racistiske 'ghetto'-lovgivning. Den er båret af politisk tunsyn, som ingen problemer løser, men blot skaber en masse nye. Vi bør ikke opgive håbet.

John Christofersen
Mjølnerparken 48, st.tv.
80 år, boet her 3 år.

Sammen - hver for sig

– Bofællesskabet giver mulighed for at bo sammen – hver for sig.

Have sin egen bolig, men samtidig have et socialt netværk, hvor man kan finde støtte og hjælp – og være til støtte og hjælp for sine bofæller.

Jørgen Andersen
Mjølnerparken 48, 1.tv.
85 år, har boet her i 19 år.

Mit hjem

– Bofællesskabet er mit hjem. Og selv om jeg kom ind ved et tilfælde, så har jeg godt kunnet lide det. – Jeg spillede bridge i Bridgeklubben i Valdemarsgade 8, sammen med bl.a. Tove Due, som var en dem, der havde været med til at starte Midgården op. I starten var der en stærkere sammenhold, jeg synes, det er ved at smuldre lidt. Der er færre, som kommer til bl.a. kaffekomsammen søndag og onsdag.

Godt at være fælles om – It-hjælp, dække bord og tage ud af bordet; klippe sommerbuske ned; tage have-møbler ud og ind.

Michael Nielsen
Mjølnerparken 50, st. th.
68 år, boet her i 4 år.

Solidaritet

– Meget glad for at bo her – på grund af fællesskabet, solidariteten, trygheden og den rimelige husleje.

Samtidig er medlemskab af Aktive Ældre på Nørrebro – samt arbejdet for flere og bedre bofællesskaber – meget vigtigt!

Kirsten Pedersen
Mjølnerparken 50, st.th.
72 år, boet her i 8 år

Else Marie Jensen
Mjølnerparken 50, 1.tv.
73 år, boet her i 10 år

Janni Milsted – Vores tid som bofællesskab dingler i en tynd tråd

Seniorbofællesskabets formand Janni Milsted trækker linjen op gennem de seneste 10 år i denne interview-artikel – til vor nu usikre fremtid sammen.

Københavns kommune var ret velvilligt indstillet til ældreexperimentet med seniorbofællesskab i to opgange i det almene boligselskab i Mjølnerparken. Kommunen tilbød at betale huslejen for fællesrum fra start og tre år frem. Men rent faktisk forlængede kommunen tilbuddet og har betalt fællesrummene indtil for 10 år siden. Nu bliver fællesrummenes husleje betalt af Aktive Ældre på Nørrebro, som også bruger lokalerne til onsdagsklub og fællesspisning, og medlemsmøder med emne-snakker, samt kaffe efter motionstimer m.m.

Bofællesskabet holder husmøde hver måned, med både små og store sager. Vi har bl.a. et fast punkt på husmødet – hvordan har vi det? Her kan vi sige – jeg skal ind og opereres, eller jeg har fået et barnebarn, eller oplevet en anden vigtig ting. På den måde taler vi nok mindre om sygdom nu end tidligere, mener Janni.

Vi har ingen tvangsgaver her, vi har frihed og vælger selv, hvad hver enkelt vil lave af de ca. 25 arbejdsopgaver i seniorbofællesskabet. For eksempel rengøring, indkøb, ordne have, klare reparationer eller være skraldemanden, der bringer vores sorterede affald over til genbrugspladsen. Eller være med til at lave mad til de to månedlige fællesspisninger.

Åbent hus har vi den første søndag i måneden kl. 14-15, hvor interesserede kan

komme og få indtryk af og snak med bofællesskabet. Og blive skrevet på ventelisten, hvis de er interesserede.

Så vi har det godt og er sammen på mange måder, også besøg på museer eller sejlture. På møderne tager vi diskussioner om forskellige sager, men det ender altid med, at vi bliver enige om en eller anden løsning, siger formanden.

Aktivt sammen med naboer i Mjølnerparken

Vi er med i fællesskabet og opgaverne i Mjølnerparken og giver gerne en hånd med, fx når der skal laves julefest, fastelavnsfest og dimittendfesten i juni – for de 20-30 unge, der har taget eksamener og bliver fejret med blomster og penge.

Vi er også aktive i beboernes afdelingsbestyrelse, hvor jeg er valgt næstformand igennem mange år. Vi bliver regnet som en resurse, nævner Janni Milsted.

Vi har strittet imod Helhedsplanen og Ghetto-loven

Helhedsplanen blev drøftet og besluttet for 8-10 år siden. Den har fået stor betydning – men dengang troede de fleste, at planen handlede om at få nye køkkener og bad.

Men så kom ghetto-loven under Løkke-regeringen i marts 2018. Regeringens ministre indtog Mjølnerparkens fælleshus til et pressemøde, hvor vi blev holdt ude. Journalister måtte komme ind, men ikke nogen fra afdelingsbestyrelsen og Mjølnerparken – så vi demonstrerede udenfor. Udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg kom ind og deltog, og da hun så, der hang et skilt med 'rygning forbudt' både på dansk og arabisk, udbrød hun: – Se, her gæl- >

” Hvis der er problemer i boligområder som Mjølnerparken, tror man, det kan løses ved at flytte nogle beboere og nedlægge en del boliger. Men der er jo ingen garanti for, at folk kommer i arbejde og løser sociale problemer, fordi deres bolig bliver solgt!

>

der sharia-lovgivningen, husker Janni.

Den borgerlige regering vedtog med opbakning fra Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og SF, at der ikke må være så mange familieboliger i Mjølnerparken, og de må ikke bebos af fx tre unge sammen i en lejlighed. Derfor bliver næsten halvdelen af Mjølnerparkens 560 lejligheder nu solgt til privat udlejning – og så er vi så uheldige at ryge med, når vores blok 3 bliver solgt.

Hvis der er problemer i boligområder som Mjølnerparken, tror man, det kan løses ved at flytte nogle beboere og nedlægge en del boliger. Men der er jo ingen garanti for, at folk kommer i arbejde og løser sociale problemer, fordi deres bolig bliver solgt!

Det er etnisk diskriminerende, når man skal være dansk i flere generationer, og ikke for mange lejere må være fremmedsprogede. Det rammer eksempelvis også helt vanvittigt en voksen kvinde af palæstinensisk familie, hun er født og opvokset her – og højt uddannet. Men regnes ikke med som beboer, fordi hun er ung. Kun dem over 30 år tæller med som beboere i ghetto-statistikken. Mens straffede unge fra deres 18. år tæller med til at gøre beboelsen til ghettoområde, fortæller Janni.

Vores fremtid som seniorbofællesskab hænger i en tynd tråd

Vores fremtid er usikker. De skal jo give os noget at bo i ifølge lejeloven. Vi bliver kun tilbudt en lejlighed individuelt. Men vi vil fortsætte med at bo sammen som seniorbofællesskab.

Alle, der bliver smidt ud, bliver tilbudt lejligheder, der er meget dyrere at bo i.

Vi fik for to år siden lovet et alternativt sted som opgangs-seniorbofællesskab på Hothers Plads. Men det viste sig at være urealistisk med tilskuddet til at sikre begrænsede husleje-stigninger, kommunen ville ikke godkende, at pengene skulle betales af andre lejere via Landsbyggefonden. Dermed ville de lejligheder som nyt sted for seniorbofællesskabet blive alt for dyre for os.

Det seneste år er vi blevet stillet i udsigt en anden løsning med seniorbofællesskab i nybyggeri lige ovre på Lygten. Men det er blevet udskudt og er altså ret usikkert nu med de stigende renter og byggepriser!

Det er et underligt paradoks, at hver gang vi viser politikerne, hvordan vi bor, siger de – Ih, hvor er det altså en god idé med seniorbofællesskaber. Men alligevel gør de ikke rigtig noget for det.

Vi har været meget aktive i forhold til politikere og medier med at bekæmpe ghettopakken gennem demonstrationer og avisindlæg sammen med Almen Modstand og andre.

De mange år med seniorbofællesskab vil vi satse på at fortsætte. Det er jo vores hjem. Men vores fremtid som bofællesskab hænger i en tynd tråd. Vi er utrygge, nervøse og vrede over situationen, sådan som den udvikler sig – med gravemaskiner og jordvolde om ørerne på os her i Mjølnerparken, slutter Janni Milsted.

Melodi: "Vi er ikke som de andre"

Vi ser ud som alle andre,
men hør her, hvad vi nu vil,
ældres bo-form vil vi forandre,
medens vi endnu er til.

Vi vil nemlig flytte sammen
i et opgangs - kollektiv,
og engang skal det være rammen
om vort frie, glade liv.

Vi fandt sammen, vi blev venner,
vi bar ved til samme bål.
Eksamheden vi bort nu sender,
for vi har et fælles mål.

Alderdommen, ser vi alle,
giver tit så trist et liv,
bedre livsform vil vi fremkalde
i vort Bo - Alternativ.

Vi vil hjælpe, vi vil støtte,
være sammen, være fri,
og vi tror på, det nok skal nytte,
give liv med mening i.

Fællesskab har gode sider,
og for os det får værdi,
tamme fugle i buret slider,
vi vil flyve og være fri.

Thi:
Vi er ikke som de andre,
der er noget, som vi vil,
ældres boform vil vi forandre,
medens vi endnu er til.

Midgårdsgruppen.

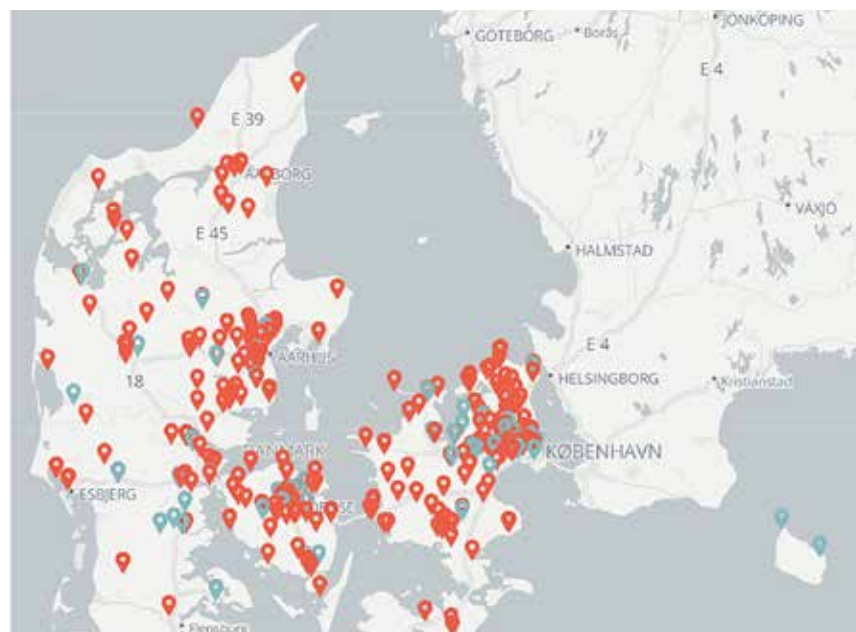
Hvor mange seniorbofællesskaber er der hvor i Danmark?

Idéen om at flytte i et bofællesskab er populær blandt danskerne. Faktisk så populær, at en undersøgelse fra SFI, Nationalt Forskningscenter for Velfærd i 2017 viste, at 80.000 ældre overvejede at flytte i seniorbofællesskab. - Mens der dengang for fem år siden blot var ca. 7.000 boliger i seniorbofællesskaber rundt om i landet, skriver journalist Kasper Jørgensen for Videncenter Bolius i september 2021.

Antallet af boliger i seniorbofællesskaber vokser hele tiden - men det gør efterspørgslen også. Det giver stor rift om boligerne, derfor er det en god idé at være ude i god tid. Jo før du skriver dig op til en bolig, jo længere fremme er du på ventelisten, når og hvis du en dag føler dig klar til at blive del af et seniorbofællesskab.

Danmarkskortet med overblik over seniorbofællesskaber er udarbejdet af analysevirksomheden Methods for Realdania i september 2021. Der findes intet centralt register over alle seniorbofællesskaber, så oversigten er blevet til ved at søge i medieomtaler, bygherre-overvågning og på internettet.

www.bolius.dk/hvilke-seniorbofaellesskaber-er-der-i-danmark

■ Etablerede bofællesskaber ■ Under opførelse

Vores historie 1987 - 2022: – 35 år i fællesskab

Dette 35 års jubilæumsskrift er besluttet og udgivet af seniorbofællesskabet Midgården. Historie-arbejdsgruppens fire medlemmer – Jørgen Andersen, John Christoffersen, Michael Nielsen og Ole Bach – har hver torsdag i det seneste år gennemgået og ordnet kronologisk samlingen af avis- og tidsskrifts-artikler og bøger. Samt den store bunke fotos, taget af og med bofæller gennem 35 års hverdagsliv, fester og aktiviteter i fællesskab i og omkring Mjølnerparken nr. 48 + 50.

Her har Jørgens erindring om de seneste 19 år sammen med mange bofæller været vigtig til at få navne og historier på – hvem de er, og hvad der sker på billederne. Samt livlige historier om de forskellige beboere!

John har fået styr på de mindst 125 artikler og arkiveret dem efter dato. Michael har søgt og bearbejdet fotos, videoer og film om seniorbofællesskabet Midgården i Mjølnerparken. – Det første i Danmark i alment byggeri, og vist også det første i Europa.

Ole har sammenfattet de mange interviews og reportage-historier – samt samtale med de tidligere beboere Susanne Tayler og Gunver Eriksen, samt nuværende formand Janni Milsted – til dette jubilæumsskrift i samarbejde med historie-gruppen.

Tak for økonomisk støtte

Seniorbofællesskabet Midgårdens 35-års jubilæumsarrangement onsdag 15. juni kl. 14-17 og jubilæumsskriftet har modtaget økonomiske støttebidrag fra: Nord-Vest Fonden. Nørrebro Lokaludvalg. Almen Modstand. Mjølnerparkens Afdelingsbestyrelse.

Vi takker for den velvillige støtte.

Kolofon:

Seniorbofællesskabet i Mjølnerparken. Vores historie 1987-2022 – 35 år i fællesskab
Udgivet af Seniorbofællesskabet Midgården juni 2022.

Kontakt: jannimilsted@jorslevlyst.dk

Redaktion /Historiegruppen: Jørgen Andersen, John Christoffersen, Michael Nielsen og Ole Bach (ansv.)

Layout: Monsun Kreativt Kooperativ · Print: Eks-skolens trykkeri

Oplag: 200

MJØLNERPARKEN
ER IKKE TIL SALG!

ALLEREN
BARNES LAND

